

РЕШЕНИЕ НА СЪДА

11 юли 1985 година *

По съединени дела 60 и 61/84

преюдициално запитване от Tribunal de grande instance, Paris (Франция) отправено на основание член 177 от Договора за ЕИО, постъпило в Съда, по висящото дело пред упоменатия съд между,

1. **Cinéthèque SA**, Paris,
2. **Glinwood Films Limited**, London,
3. **Discophile Club de France**, Paris, и
4. **Téléfrance SA**, Paris,

и

Fédération nationale des cinémas français, Paris (дело 60/84)

и между

1. **Éditions René Château Srl**, Paris,
2. **Hollywood Boulevard Diffusion — Michel Fabre**, Paris, и
3. **DGD Sprl, Charleroi** (Белгия),

и

Fédération nationale des cinémas français, Paris (дело 61/84),

преюдициално решение относно тълкуването на членове 30, 34, 36 и 59 от упоменатия Договор, за да се даде възможност на Tribunal de grande instance (Окръжен съд, Paris) да се произнесе относно съответствието на тези разпоредби на определени разпоредби от френското законодателство, отнасящи се до ползването, под формата на видеокасети или видеодискове, на филми, едновременно разпространявани в кината.

СЪДЪТ,

в състав: лорд Mackenzie Stuart, председател, г-н G. Bosco и г-н O. Due (председатели на състави), г-н P. Pescatore, г-н T. Koopmans, г-н U. Everling, г-н K. Bahlmann, г-н Y. Galmot и г-н R. Joliet, съдии,

* Език на производството: френски

генерален адвокат: сър Gordon Slynn,

секретар: г-н D. Loutermann, администратор,

като има предвид становищата, представени:

- за Téléfrance SA, ищец по главното производство по дело 60/84, от адв. J. P. Clement от парижката адвокатска колегия,

- за останалите ищци от главното производство, от адв. J.-G. Bitoun и L.-E. Pettiti, от парижката адвокатска колегия,

- за Fédération nationale des cinémas français, ответник по главното дело, от адв. L. Bousquet,

- за германското правителството от адв. E. Röder,

- за френското правителство, от адв. G. Guillaume,

- за Комисията на Европейските общности, от адв. J. Delmoly, C.-D. Ehlermann и D. Jacob, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 20 март 1985 г.,

постанови настоящото

Решение

1. С две определения от 15 февруари 1984 г., получени в Съда на 7 март 1984 г., Tribunal de grande instance в Paris е отнесъл до него, на основание на член 177 от Договора за ЕИО, три преюдициални въпроса относно тълкуването на членове 30, 34, 36 и 59 от Договора, за да се оцени съответствието на тези разпоредби на френското законодателство относно разпространението на кинематографични произведения.

2. Френският закон № 82-652 от 29 юли 1982 г. относно аудиовизуалната комуникация (Journal officiel de la République française от 20 юли 1982 г., стр. 2431) съдържа член 89, според който нито едно кинематографично произведение, показвано в кината, не може да бъде експлоатирано същевременно под формата на носители, предназначени за продажба или отдаване под наем за употреба от частни лица, и по-специално под формата на видеокасети или видеодискове, преди изтичането на определен с указ период от шест до осемнадесет месеца. Съгласно тази разпоредба, въпросният период започва да тече от датата на издаване на разрешителното за използване в кинематографични салони, като същият може да бъде обект на дерогации, предоставяни при условия, определяни с указ.

3. Така предвиденият период е определен на една година с указ от 4 януари 1983 г. Съгласно определенията за отнасяне на въпросите до Съда, от съчетанието на това законодателство с приетите преди това разпоредби във връзка с

програмирането на филмите по телевизията следва, че хронологическата последователност при показването на филмите е следната: първо в кината, после – на видеокасети и видеодискове, и накрая – по телевизията. Определенията съдържат уточнението, че това правило е смекчено от възможността, дадена на министъра на културата да предоставя освобождаване от изискуемия едногодишен срок, след вземане становището на комисия в състав от осем членове, двама от които са представители на издателите на видеокасети и видеодискове. Дерогациите се предоставят, в съответствие със упоменатия по-горе указ, в зависимост от резултатите от търговската експлоатация на кинематографичното произведение в кината.

4. По дело 60/84 основният спор е за разпространението на филма „Furyo“, продуциран от регистрираната по английското право компания Glinwood Films Ltd със седалище в London. Компанията е отстъпила изключителното право да разпространява и показва филма в кината на френската компания AAA, през март 1983 г. Филмът е получил разрешение за показване в киносалони, по смисъла на член 89 от Закон № 82-652, на 28 юни 1983 г. Един месец по-късно, Glinwood е отстъпил на друга френска компания, Cinéthèque SA, изключителни лицензи за производство и търговско разпространение на видеокасети със същия филм от 1 октомври 1983 г., която лицензия е бил валиден в Белгия, Франция и Швейцария. Cinéthèque поела ангажимента да изплати на Glinwood сумата от 500 000 френски FRF. След като получава и разрешението на компанията AAA, Cinéthèque започва производство и търговско разпространение на касети с филма от договорената дата. През октомври 1983 г. упражняването на тези дейности е преустановено в резултат на едно определение по бързата процедура, с което Fédération nationale des Cinémas français получава правото, по нейно искане, да поиска изземването на всички видеозаписи на филма „Furyo“, продуцирани от Cinéthèque и предлагани за продажба от търговци на дребно. Cinéthèque и Glinwood завеждат иск пред Tribunal de grande instance в Париж с искане за отмяна на предприетите мерки, придружено от декларация, че разпоредбите на член 89 от Закон № 82-652 и указа от 4 януари 1983 г. относно прилагането му противоречат на членове 30 - 36 и 59 от Договора за ЕИО.

5. По дело 61/84 основният спор е за разпространението на филма „Le Marginal“, продуциран от две френски компании, Cerito Films et Films Ariane. Тези компании са разрешили на френската компания Editions René Chateau SARL продуцирането, издаването и дистрибуцията на видеокасети на този филм, най-късно считано от 15 януари 1984 г., срещу сумата от 1,5 милиона FRF плюс 20 % отчисление за продадените видеокасети над 20 000 броя. Този договор е в сила за териториите на Белгия, Франция, Люксембург и Швейцария. На 27 октомври 1983 г., филмът е пуснат извънредно в трите парижки киносалона, собственост на компанията Hollywood Boulevard Diffusion - Michel Fabre. На същата дата филмът получава сертификат за разпространение. На 20 декември 1983 г., Cérito films обаче разрешава на Editions René Château да разпространи видеокасетата с филма колкото е възможно по-скоро поради съществуването във Франция на пиратски касети със записи на филма. René Château започва веднага разпространението на касетата с филма, съвместно с Hollywood Boulevard. По искане на Fédération nationale des Cinémas français, с определение, постановено в рамките на бързото производство от 27 декември 1983 г. се забранява на двете компании да разпространяват филма под формата на видеокасети, предназначени за продажба или наем за използване от

частни лица, като предвижда глоба в случай на неизпълнение. Editions René Château и Hollywood Boulevard сезират Tribunal de grande instance в Париж с искане за отмяна на предприетите мерки, а също и с обявяване, че разпоредбите на член 89 от Закон № 82-652 и на указа от 4 януари 1983 г. по прилагането му противоречат на членове 30 - 36 и 59 от Договора за ЕИО.

б. За да разреши тези въпроси, Tribunal de grande instance в Париж отнася до Съда, и по двете дела, следните преюдициални въпроси:

„1. Разпоредбите на член 89 от френския закон от 29 юли 1982 г., допълнени с указа от 4 януари 1983 г., регламентиращи разпространението на кинематографичните произведения, като установяват определен интервал от време за преминаване от един метод на разпространение в друг, забранявайки едновременното разпространение на подобни произведения в кината и под формата на видеокасети в продължение на една година, освен в случаите на дерогация, съвместими ли са разпоредбите на членове 30 и 34 от Римския договор за свободното движение на стоки?

2. Съвместими ли са същите тези разпоредби на вътрешното право с разпоредбите на член 59 от Римския договор за свободното предлагане на услуги?

3. В случай на отрицателен отговор на един от тези два въпроса, съвместима ли е уредбата, създадена с член 89 от закона от 29 юли 1982 г. и указа от 4 януари 1983 г., с разпоредбите на член 36 от Римския договор, предвиждащи дерогации от членове 30 и 34 от същия договор?“

7. С тези въпроси, националната юрисдикция иска да се убеди как следва да се тълкуват членове 30, 34, 36 и 59 от Договора, за да се определи съвместимостта с онези разпоредби от националното законодателство, което регламентира разпространението на кинематографични произведения, като въвежда определен интервал от време за преминаване от един способ на разпространение към друг, предвиждащ забрана за едновременното използване, в продължение на една година, на подобни произведения в кината и под формата на видеокасети.

8. Необходимо е първо да се разгледа въпросът дали разпоредбите на Договора за свободното предлагане на услуги, и по-специално тези на член 59, са относими при оценката на съвместимостта на националното законодателство с правото на Общността.

9. Кинематографичните произведения принадлежат към категорията на художествените произведения, които могат да бъдат представяни на публиката пряко - чрез показване на филма по телевизията или прожектиране в кината, - или непряко – във вид на материални носители, като например видеокасети. Във втория случай представянето на публиката се слива с пускането на материалния носител на произведението на пазара.

10. Разпоредбата на френския закон, която е в основата на двете производства по главното дело, забранява „експлоатирането“ на кинематографичните произведения под формата на записи, и по-специално под формата на видеокасети. Ето защо е възможно да възникне въпросът дали тази забрана, макар и да не се прилага спрямо

самото предоставяне на една лицензия, което не е непосредствено последвано от производството на въпросните видеокасети, все пак се разпростира спрямо разпореждането за производство на такива изделия. В тази връзка следва да се подчертае, че е невъзможно на процеса на производство на видеокасети да се гледа като на предоставяне на „услуги“, по смисъла на Договора, тъй като услугите, които предоставя производителят на такива изделия, имат за пряк резултат производството на материален обект, който, освен това, подлежи на класифициране съгласно Общата митническа тарифа (позиция 37.07). Съгласно член 60 от Договора, услугите се считат за такива само ако се предоставят срещу заплащане, „при условие че не са регулирани от разпоредбите за свободното движение на стоки“.

11. От изложените по-горе съображения се налага изводът, че въпросите, повдигнати от националната юрисдикция, следва да се разгледат единствено през призмата на членове 30 - 36 от Договора.

12. Спорът между страните се свежда до въздействието на въпросното национално законодателство върху вноса на видеокасети и върху търговското разпространение на внесените видеокасети на националната територия. Френското правителство заявява, че забраната, предвидена във френското законодателство не се разпростира върху износа на видеокасети, тъй като същинската цел на закона не се препятства, ако видеокасети с филми, показвани в кината във Франция, се изнасят за други държави-членки. Доколкото Tribunal de grande instance е разрешил по едно от делата по основния спор, изземването на видеокасети, предназначени за износ, по мнението на френското правителство той е приложил закона неправилно. Френското правителство припомня в тази връзка, че законът е със скорошна дата.

13. При тези обстоятелства, необходимо е прегледът на националното законодателство, предмет на спора, да се ограничи до въздействието, което то може да има върху вноса на видеокасети и върху търговското разпространение на внесените видеокасети.

14. В тази връзка, компаниите жалбоподателки и участници в производството по главното дело, а именно Cinéthèque и Glinwood Films, Editions René château и Hollywood boulevard, TéléFrance SA и компанията Discophile Club de France, подчертават, че законодателство от вида, прилаган във Франция, има като резултат ограничаване на търговията вътре в Общността поради обстоятелството, че неговото прилагане не дава възможност на определени продукти да бъдат достъпни за продажба на националната територия, дори те да могат да циркулират свободно на територията на други държави-членки. Една подобна пречка за търговията вътре в Общността не може да се обоснове, на основата на член 36 от Договора, със закрилата на индустриалната и търговската собственост, и по-специално, на авторското право, тъй като това законодателство не дава възможност на носителя на едно такова право върху кинематографичните произведения да упражнява правата, с които се ползва по силата на това право.

15. Fédération nationale des Cinémas français, ответник по главното дело, изтъква, че въпросното законодателство се прилага без разлика спрямо продуктите от внос и националните продукти, че то е прието в отсъствието на законодателство на Общността, в област, която е от изключителната компетентност на държавите-

членки, и че то е обосновано от задължителни изисквания от всеобщ интерес. На практика, става дума за закрила на киното като средство за изразяване на културата, като тази закрила е необходима, предвид бързото развитие на други способи за филмово разпространение.

16. Френското правителство, което споделя сходна гледна точка, отбелязва, че въпросното законодателство е част от съвкупност от правила, целящи да установят определена хронология между различните методи на използване на едно кинематографично произведение, за да се гарантира приоритетното представяне в кината. Представянето по телевизията вече е било регламентирано във Франция чрез общите условия, с които са длъжни да се съобразяват националните телевизионни компании, като член 89 от Закон № 82-652 е имал за цел същият режим да бъде приложен и спрямо видеоразпространението, като интервалът от време в този случай е по-кратък. Една подобна уредба е била необходима, за да се осигури непрекъснатост на процеса на създаване на кинематографични произведения, тъй като тяхното разпространение в кината дава съществена част от приходите (80 %), а приходите от други форми на експлоатация са твърде малко. Следователно, представянето в кината е съществено условие за рентабилността на кинематографичните дейности, а, следователно, и за самото филмово производство.

17. Френското правителство добавя, че е било възможно носителите на филмови права да бъдат оставени да забавят представянето на конкретния филм на видео, като предвидят в своите договори сроковете, които е необходимо да се спазват. Независимо от това, една такава система на саморегулация не би била в състояние да вземе под внимание растящата мощ на видеоиндустрията и риска да се установи подобен дисбаланс в договорните отношения, така че договорът да не може повече да играе своята регулираща роля.

18. Комисията констатира, че въпросното национално законодателство, като забранява, в продължение на една година, търговското разпространение на видеокасети с кинематографични произведения, представяни в кината, безусловно препяства вноса на видеозаписи, които са законно произведени и разпространявани в търговската мрежа на друга държава-членка или са в свободно движение там. Възможността да се постигне дерогация на основата на упоменатия по-горе указ от 4 януари 1983 г., с нищо не променя тази констатация. Комисията поддържа обаче становището, че цели от културно естество могат да оправдаят някои пречки за свободното движение на стоки, при условие че въпросните ограничения се прилагат без разлика спрямо националните продукти и продуктите от внос, че те съответстват на преследваната културна цел и съставляват средство, което засяга в най-малка степен търговията в Общността.

19. По искане на Съда, Комисията е предоставила информация за положението в останалите държави-членки. В останалите държави-членки не съществува законодателство, което да е сравнимо с въпросното френско законодателство. В повечето държави-членки професионалните среди са сключили съглашения с различен обхват по отношение на сроковете, които трябва да бъдат спазени след излизането на кинематографичните произведения по кината, за да могат същите да бъдат разпространявани под формата на видеокасети. Тези срокове варират от три до дванадесет месеца, но в повечето случаи са установени на шест месеца. Във

Федерална република Германия и Дания филмите, които се ползват с определени субсидии, не могат, по смисъла на правилата, приети от институциите, отговарящи за отпускането на субсидиите, да бъдат разпространявани в търговската мрежа под формата на видеокасети преди да изтече съответният срок, който е в размер на шест месеца (за Германия) и една година (за Дания) от датата на първата кинопрожекция на филма в тази страна.

20. На първо място следва да се констатира, че в светлината на тази информация въпросното национално законодателство по делата в рамките на основния спор е част от една категория разпоредби, прилагани в повечето държави-членки под формата на договорни, административни или законодателни разпоредби и с променливо приложно поле, като всички те имат за цел да забавят разпространението на филми чрез видеокасети през първите месеци след излизането им по кината, за да се защити тяхната експлоатация в кината, която защита се счита за необходима с оглед гарантиране рентабилността на кинематографичното производство, по отношение на експлоатацията чрез видеокасети. На второ място, следва да се отбележи, че по принцип Договорът оставя на държавите-членки да преценят дали е необходим такъв режим, каква форма трябва да придобие този режим и какви срокове следва да се определят в случай на нужда.

21. В тази връзка следва да се отбележи, че един такъв режим, ако същият се прилага без разлика спрямо видеокасетите, произведени на националната територия или от внос, няма за цел да регулира търговския обмен. Той не води до фаворизиране на националното производство в сравнение с производството на останалите държави-членки, а до стимулиране на кинематографичното производство като такова.

22. Независимо от това, прилагането на един такъв режим може да породи пречки за търговията с видеокасети вътре в Общността поради съществуващите различия между прилаганите режими в различните държави-членки и между условията, при които кинематографичните произведения излизат по кината. При тези обстоятелства, една забрана за експлоатация, предвидена в този режим, е съвместима с принципа на свободно движение на стоки, предвиден в Договора, само при условие че евентуалните пречки, които тя причинява на търговията вътре в Общността, не превишават онова, което е необходимо, за да се осигури постигането на поставената цел, и че тази цел е оправдана, от гледна точка на правото на Общността.

23. Една такава обосновка не може да бъде отказана на национален режим, който, с цел да стимулира създаването на кинематографични произведения, независимо от техния произход, отдава приоритетно значение, за ограничен във времето начален период, на разпространението на тези произведения в кината.

24. Следователно, в отговор на въпросите, отнесени до Съда, е необходимо да се отбележи, че член 30 от Договора за ЕИО трябва да се тълкува в смисъл, че той не се прилага за националното законодателство, което регламентира разпространението на кинематографични произведения, като въвежда определен интервал от време за преминаване от един към друг способ на разпространение на такива произведения, забранявайки едновременното представяне в кината и под

формата на видеокасети за ограничен период от време, при условие че една такава забрана се прилага без разлика за видеокасетите, произведени на националната територия или тези от внос и че евентуалните пречки за търговията вътре в Общността, които нейното прилагане може да породят, не превишават онова, което е необходимо, за да се осигури, в течение на един начален период, приоритетно място на представянето в кината на кинематографични произведения от всякакъв произход, в сравнение с останалите средства за разпространение.

25. Компаниите жалбоподатели и участници в главното дело повдигнаха също въпроса дали член 89 от френския Закон за аудиовизуалната комуникация не нарушава принципа на свобода на изразяване, прогласен в член 10 от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи и би бил, поради тази причина, несъвместим с правото на Общността.

26. Макар и да е вярно, че е задължение на Съда да осигури зачитането на основните права в областта на правото на Общността, той няма правомощието да изследва съвместимостта с Европейската конвенция на националното законодателство, което се отнася, както е настоящият случай, до област, която попада под юрисдикцията на националния законодател.

По съдебните разноски

27. Разходите, направени от германското и френското правителство, както и от Комисията, които представиха възражения пред Съда, не подлежат на възстановяване. С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело има характер на инцидентен установителен иск в процеса, висящ пред националния съд, решението относно разноските е въпрос, който следва да бъде решен от този съд.

По изложените съображения,

Съдът,

като се произнася по въпросите, поставени пред него от Tribunal de grande instance, Paris, с определения от 15 февруари 1984 г., реши:

Член 30 от Договора за ЕИО не се прилага спрямо национално законодателство, което регламентира разпространението на кинематографични произведения, като въвежда определен интервал от време за преминаване от един към друг начин на разпространение, забранявайки едновременното представяне в кината и под формата на видеокасети за ограничен период от време, при условие че една такава забрана се прилага без разлика за видеокасетите, произведени на националната територия или тези от внос, и че евентуалните пречки за търговията вътре в Общността, които нейното прилагане може да породят, не превишават онова, което е необходимо, за да се осигури, в течение на един начален период, приоритетно място на представянето в кината на кинематографични произведения от всякакъв произход, в сравнение с останалите средства за разпространение.

Подписи

Произнесено в открито съдебно заседание в Люксембург на 11 юли 1985 година.

Подписи